

ALPINISMULUI UTILITAR ÎN ROMÂNIA

Alpinismul utilitar – lucrul în coardă, are rădăcini milenare, fiind sigur că printre primii lucrători care au urcat, coborât și au lucrat atârnați în frânghii au fost marinarii corăbiilor cu pânze. Vechii muncitori din construcții au folosit și ei frânghiile pentru diverse operații la înălțime, vizînd, în primul rînd, propria siguranță.

În ultimii 200 de ani, odată cu apariția și dezvoltarea alpinismului recreativ, sportiv și de performanță, frînghia de alpinism și celelalte echipamente acceptate succesiv, dar cu mari rezerve, de etica alpină au cunoscut o evoluție spectaculoasă, pînă la perfecțiunea atinsă în zilele noastre.

Elementele de bază al acestei dezvoltări care au fost coarda de alpinism și, respectiv, teoria căderii în coardă, au ridicat continuu și nivelul alpinismului utilitar spre o cât mai mare siguranță și eficiență.

Și în România, alpinismul utilitar, sau industrial, cum este numit adesea, a cunoscut o dezvoltare deosebită în ultimele două decenii, când au fost puse bazele legale, tehnice și științifice ale acestei activități și au lărgit domeniul său de aplicare.

Ca și în alte țări ale lumii, profesia de alpinist utilitar, ”Rope Access” cum este cunoscută pe plan mondial, face parte integrantă din vastul domeniu al lucrului la înălțime, avînd multe părți comune, dar și aspecte divergente.

Acest aspect a impus ca orice alpinist utilitar să cunoască și să aplice frecvent în activitatea sa profesională tehnicile moderne de lucru la înălțime, cum ar fi, de exemplu, sistemele de oprire a căderii și instalațiile de ridicat și transport manuale și mecanice. Lucrul în coardă urmează a fi utilizat în situații deosebite, cum ar fi intervențiile în salvările de la înălțime, cazuri de forță majoră, în situații de intemperii, finisaje finale, expertize, de către persoane perfect pregătite pentru aceste cazuri.

Adaptarea tehnicilor specifice alpinismului sportiv, speologiei și salvamontului la cerințele din domeniul construcțiilor au fost începute în România în anul 1988 – 1989 printrun ”Program de experimentări” finanțat de Trustul Antrepriză Generală Lucrări Speciale Izolații și Tensionări București și realizat de către Institutul de Cercetări Științifice pentru Protecția Muncii și Institutul de Cercetări și Proiectări Tehnologice în Transporturi, avînd sprijinul de specialitate al Federației Române de Alpinism și Escaladă.

Direcțiile urmărite și realizate în cadrul acestui program și în continuare în anii 1991 – 1992, au fost:

A. Conceperea indicatorului de calificare și legalizarea profesiei de alpinist utilitar, obiectiv finalizat la data de 13.12.1991 prin avizarea de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale a specialității de ”operator alpinist intervenție”. Odată cu apariția legii Protecției

Muncii nr. 90/96, denumirea acestei profesii a fost modificată în ”alpinist utilitar”, cod COR 712920.

B. Proiectarea, testarea și omologarea unor echipamente specifice, în concordanță cu normele europene și alte norme naționale: DIN, AFNOR, s.a. Această opțiune a fost impusă de realitatea anilor respectivi, în situația în care alpinistii români nici nu visau să lucreze cu echipamentele performante din vest și a continuat o preocupare mai veche a FRTA în realizarea, testarea și omologarea de corzi, carabiniere, centuri și alte echipamente sportive deficitare.

În aceste cercetări și realizări s-a colaborat continuu și fructuos cu speologii și salvamontiştii, care activau în cadrul acestei federații.

În anii 1987 - 1988 a fost realizat și omologat la
Institutul de

Cercetări și Proiectări Tehnologice în Transporturi –
ICPTT, standul de încercări pentru corzi de alpinism, singurul din țările
socialiste și pe baza a două brevete de invenție, ing.

Mărcuș

Ovidiu a realizat și testat patru tipuri de corzi dinamice
(coarda simplă, semicoarda și două corzi intermediare – o altă
idee revoluționară) și trei statice, la întreprinderea ”Drum
Nou”,
actualmente AURA, din Oradea.

În zilele înfrigurate ale revoluției din Timișoara, la
ICPTT

București au fost testate noile prototipuri realizate de
Ovidiu Mărcuș
(timișorean de origine) care a obținut la semicorzile
dinamice între

18 și 22 căderi ținute, în condițiile în care prospectele
corzilor vestice atingeau 12 – 14 căderi!

Deasemenea, corzile statice (ulterior denumite
semistatice) de

10,5 mm, realizate în anii 1988 – 1989, s-au dovedit a fi
superioare

corzilor similare produse în vest, în special în cecece
privește uzura
mecanică a mantalei, calități care sunt atestate și în
prezent.
În cadrul programului de experimentări au fost
realizate și alte
echipamente de alpinism utilitar, cum ar fi centurile
complexe și de
ședere, primele certificate în România după normele SR
EN 361 și
SR EN 358, care au înlocuit normele Uniunii
Internaționale a
Asociațiilor de Alpinism - UIAA.

Pentru testarea centurilor a fost realizat un manechin cu masa
de 100 kg, conform SR EN 364, cu care se fac în prezent
încercările dinamice ale centurilor complexe.

Încercările dinamice de cădere cu capul în sus, respectiv cu
capul în jos, conform normei SR EN 361 s-au realizat cu o
coardă dinamică simplă, pe înălțime 4m, cu factor de cădere 1,75.

Au fost realizate prototipuri de carabiniere de alpinism din
oțel și dural, blocoare și coborâtoare Opt, la întreprinderea de
avioane Craiova de către ing. Viorel Lascu, pitoane, pioleți și
colțari la Brașov de către ing. Enache Gheorghe, care au fost
testate static și dinamic și parțial omologate.

Sigur că nu toate aceste echipamente s-au situat la nivelul
tehnicii europene, iar producția curentă a acestora s-a desfășurat în
condiții foarte dificile și ineficiente, la nivel de unicat.

C. A treia direcție a vizat experimentarea tehnologiilor de alpinism utilitar în lucrări de
construcții – montaj la înălțime, folosind echipamentele fabricate în țară și pe cât posibil, din
import.

Prima mare lucrare de alpinism utilitar realizată sub egida FRTA și a clubului sportiv
Constructorul Feroviar a fost protecția anticorozivă a stației T.V. Litoral, cu înălțime de peste
120 m, în anii 1987 - 1988. Dificultățile întâmpinate la această lucrare pe plan tehnic și al
protecției muncii au stat la baza programelor de experimentări ulterioare.

D. A patra direcție care a fost urmărită în cadrul acestor programe a fost elaborarea unor norme de protecția muncii specifice activității de alpinism utilitar, problemă care a fost finalizată după o muncă de cinci ani, prin Norma Specifică de Protecția Muncii pentru Alpinism Utilitar nr. 70, anexă la Legea protecției Muncii nr. 90 / 1996.

E. Problema instruirii alpiștilor utilitari în concordanță cu sistemul de calificare elaborat de către Ministerul Invățământului și Educației și Ministerul Muncii și Protecției Sociale a necesitat eforturi imense, pe o durată de peste șase ani. Cursurile de alpinism utilitar realizate în perioada 1990 – 1995 în cadrul Federației Române de Turism Alpinism au corespuns din p.d.v. al protecției muncii.

Pe baza acestor experiențe, din anul 1996 cursurile de calificare au fost organizate de către M.M.P.S. prin Agențiile de Ocupare și Formare Profesională din municipiul București și județene, care în prezent au o durată de 12 săptămâni, iar certificatele respective sunt recunoscute atât în țară cât și în toată lumea, ca oricare altă calificare.

În prezent, aproape 1000 de alpiști utilitari au fost calificați prin aceste cursuri, în mare parte fiind alpiști sportivi, speologi sau salvamontiști șomeri, care nu au și o altă pregătire profesională. Alte 1000 de persoane au absolvit un curs de lucrul la înălțime și alpinism utilitar de 7 zile, ceea ce le permite executarea unor lucrări specializate, în cadrul societății angajatoare.

În anii 2001 – 2002, peste 90 dintre alpiștii de elită din România au plecat la specializare în SUA, fiind atât de bine apreciați pentru pregătirea lor profesională, încât unii sau mai și întors în țară.

Problema este în continuare deschisă, deoarece alpiștii utilitari trebuie să mai dețină încă una sau mai multe calificări profesionale de viitor, pentru a fi competitivi, cel puțin pe plan național.

În ultimii ani, aderarea la Comunitatea Europeană ne-a obligat să ne adaptăm și în acest domeniu de activitate, în primul rând, prin asimilarea normelor europene referitoare la echipamentele individuale de protecție și la documentațiile care însoțesc aceste produse.

Centurile, carabinierile și corzile produse în România în acest moment poartă încă sigla CS (certificare de securitate), dar corespund normelor europene, iar după aderare, vor purta sigla CE.

În anul 1999 un număr de 28 de societăți și persoane fizice au înființat Asociația Profesională a Alpiștilor Utilitari din România - APAUR, a cărei statut își propune să apere interesele profesionale ale alpiștilor utilitari.

Asociația lucrează prin cinci comisii de specialitate: construcții, telecomunicații, publicitate, întrețineri de fațade și tăieri de arbori, încercând să introducă un spirit serios de

competență, responsabilitate și colaborare între membrii asociației și în general, în alpinismul utilitar din România.

Asociația combate cu fermitate concurența neloială, lucrul ”la negru”, folosirea echipamentelor artisanale, lipsa de organizare, indisciplina la locul de muncă și alte asemenea aspecte negative care aduc deservicii alpinismului românesc.

Cu toate dificultățile perioadei de tranziție prin care România trece de 18 ani, se poate aprecia, cu modestia ce trebuie să caracterizeze pe alpiniști, că nivelul alpinismului utilitar în țara noastră este foarte apropiat de cel european și mondial.

Date luate din „ LUCRUL LA INALTIME PRIN TEHNICI DE ALPINISM UTILITAR „ de ing. Dan Silviu Vasilescu dr. ing. Georgeta Buică

ALPINISMUL UTILITAR ÎN LUME

Dezvoltarea activității de lucru în coardă a condus la asocierea mai multor companii și alpiniști din Scoția - Anglia, apoi de pe tot globul, formând IRATA – Industrial Rope Access Trade Association.

Această asociație profesională a luat foarte în serios problemele profesionale, inclusiv cele de protecție a muncii, legate de această meserie și prin comisiile sale de specialitate a reglementat la înalt nivel toate aceste probleme.

Instruirea persoanelor în cadrul IRATA se face în trei trepte de calificare, fiecare cu o durată de cinci zile, perioada de valabilitate a certificatului de instruire fiind de trei ani.

Condițiile de selecție, instruire și de lucru sunt extrem de exigente în cadrul acestei asociații, fapt care a făcut ca accidentele de muncă să fie foarte reduse, neexistând nici un accident mortal.

În această asociație, România este reprezentată de S.C. Solo S.R.L. din Brașov, care a organizat și cursuri de calificare IRATA, atestate de instructori din Scoția.

Date detaliate despre această asociație se pot lua de la societatea susmenționată sau de pe situl <<http://www.oui.co.uk/ropeaces.htm>>